ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЧИЛИК - ИШ БЕРУВЧИ ВА ХОДИМЛАР ҲАМКОРЛИГИ

КАСАБА УЮШМАЛАРИГА ЮКЛАТИЛГАН ИККИТА ВАЗИФА

ИФОДА ЭТИШ

ҲИМОЯ ҚИЛИШ

МАНФААТЛАР ҚАРАМА-ҚАРШИЛИГИ

- ИШ БЕРУВЧИ – КЎПРОҚ ИШЛАТИБ КАМРОҚ ҲАҚ ТЎЛАШ

- ХОДИМ – КАМРОҚ ИШЛАБ КЎПРОҚ ҲАҚ ТАЛАБ ҚИЛИШ

МЕҲНАТГА ОИД МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ЙЎЛЛАРИ

ҚОНУН

ШАРТНОМА

ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ

- МЕҲНАТ КОДЕКСИ
- ҚОНУНЛАР
- ЎзР Олий Мажлиси (ҚР Жўқорғи Кенгеси) Қарорлари
- Президент Фармонлари ва Қарорлари
- Ҳукумат қарорлари
- Давлат ҳокимиятининг бошқа вакиллик ва ижроия органлари қарорлари

ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲУҚУҚЛАР ВА МАНФААТЛАР ҲИМОЯСИ ЙЎНАЛИШЛАРИ

- ИШ ҲАҚИ
- ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ
- БАНДЛИК
- МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ИШЛАР, ЖТС, СОҒЛОМЛАШТИРИШ
- МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ
- ГЕНДЕР ТЕНГЛИК
- ҲУҚУҚИЙ ҲИМОЯ
- ЁШЛАР СИЁСАТИ

МЕҲНАТ СОҲАСИДА ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЛИК

ИЖТИМОИЙ-МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИНИНГ ФАҚАТ БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИГА ХОС БЎЛГАН АЛОҲИДА БИР ТИЗИМИ БЎЛИБ, У ДАВЛАТ, ИШ БЕРУВЧИЛАР ВА ХОДИМЛАР МАНФААТЛАРИ МУВОЗАНАТИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ.

АМАЛГА ОШИРИШ МЕХАНИЗМИ - ЖАМОА ШАРТНОМАЛАРИ ВА КЕЛИШУВЛАРИ, ҚЎШМА ҚАРОРЛАР, ЛОКАЛ ҲУЖЖАТЛАР, КАСАБА УЮШМАЛАРИ БИЛАН КЕЛИШИБ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИГАН БОШҚА ҲУЖЖАТЛАР

МЕҲНАТ СОХАСИДАГИ ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЛИК МИҚЁСЛАРИ

1. УМУМРЕСПУБЛИКА МИҚЁСИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ (ХОДИМЛАРНИНГ БОШҚА ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИ)

БОШ КЕЛИШУВ

ИШ БЕРУВЧИЛАР-НИНГ РЕСПУБЛИКА МИҚЁСИДАГИ БИРЛАШМА-ЛАРИ

2. ТАРМОҚ МИКЁСИ

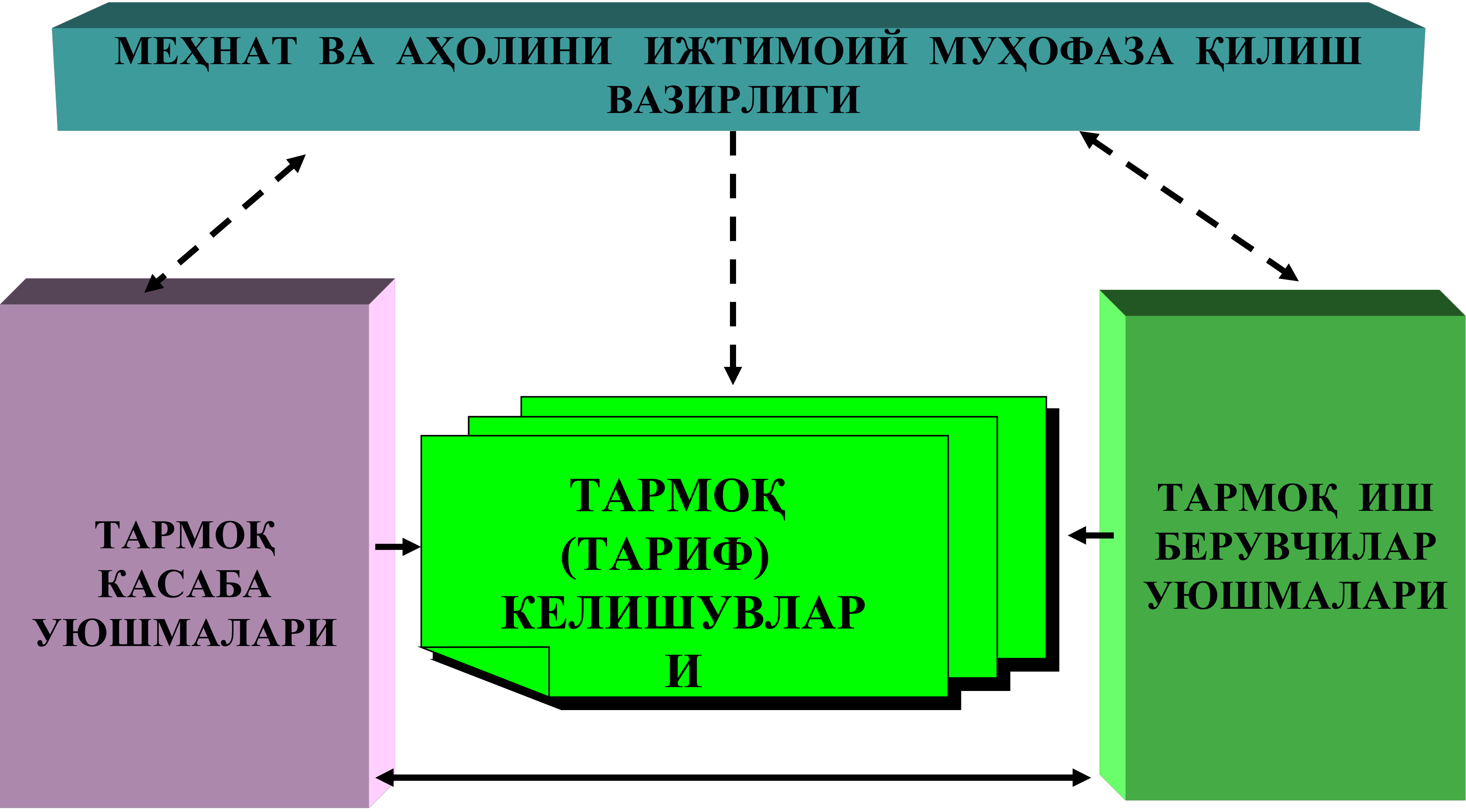

3. ХУДУДИЙ МИКЁС

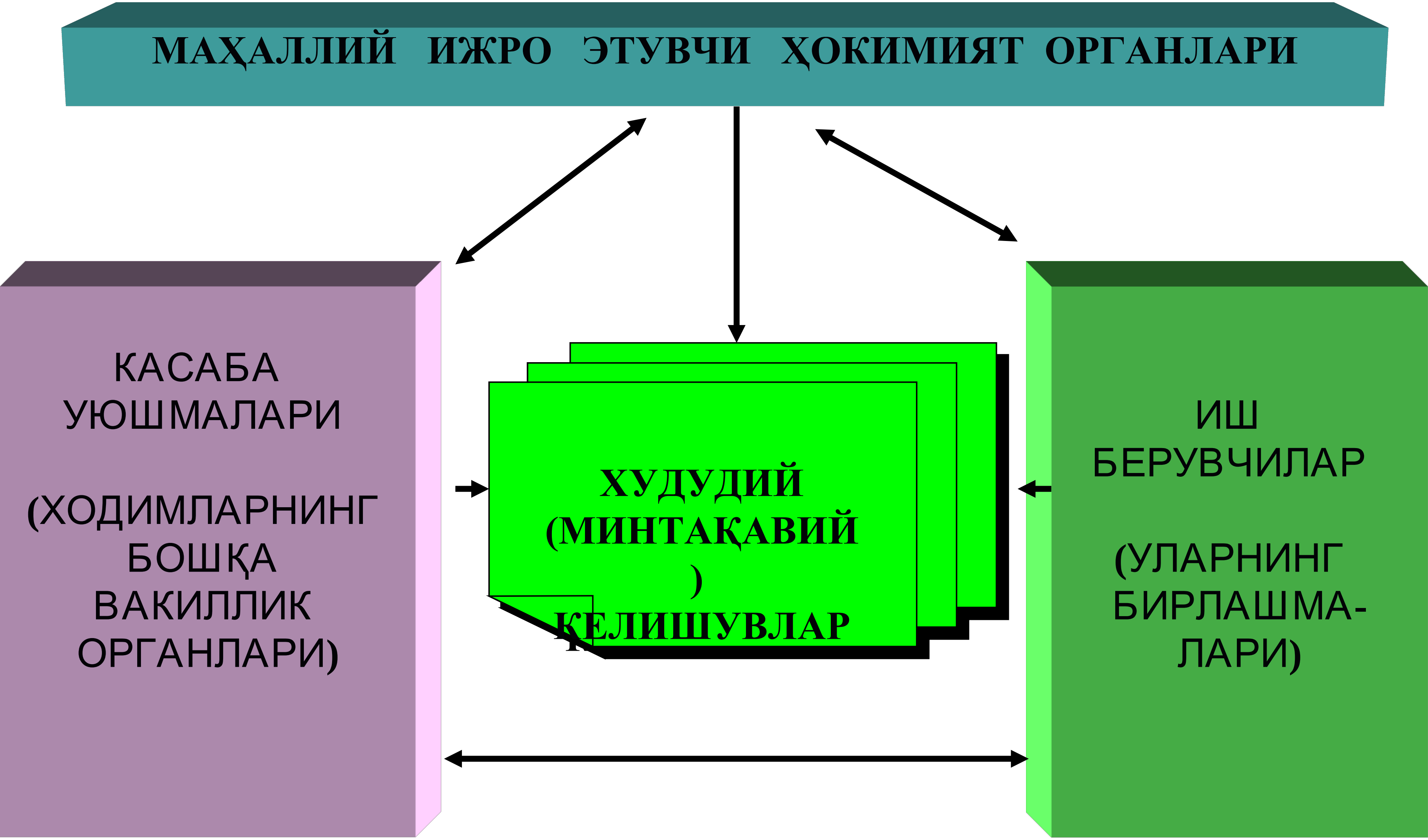

4. КОРХОНА МИҚЁСИ

ХОДИМЛАР

(КАСАБА УЮШМАЛАРИ ЁКИ ХОДИМЛАР-НИНГ БОШҚА ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИ ОРҚАЛИ)

ЖАМОА ШАРТНОМАЛАРИ

ИШ БЕРУВЧИ

(БЕВОСИТА ЎЗИ ЁКИ ЎЗИ ВАКОЛАТ БЕРГАН ВАКИЛЛАР ОРҚАЛИ)

Жамоа шартномаси - корхонада иш берувчи билан ходимлар ўртасидаги меҳнатга оид, ижтимоий-иқтисодий ва касбга оид муносабатларни тартибга солувчи норматив ҳужжатдир.

Жамоа келишуви - муайян касб, тармоқ, худуд ходимлари учун меҳнат шартлари, иш билан таъминлаш ва ижтимоий кафолатлар белгилаш борасидаги мажбуриятларни ўз ичига олувчи норматив ҳужжатдир.

Жамоа шартномалари ва келишувлари ходимлар билан иш берувчиларнинг меҳнатга оид муносабатларини шартнома асосида тартибга солишга ва уларнинг ижтимоий-иктисодий манфаатларини мувофиқлаштиришга ёрдам бериш максадида тузилади.

ЖАМОА ШАРТНОМАЛАРИ ВА КЕЛИШУВЛАРИ ТУЗИШНИНГ АСОСИЙ ПРИНЦИПЛАРИ

1. ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИГА РИОЯ ЭТИШ
2. ТАРАФЛАРНИНГ ВАКОЛАТЛИЛИГИ
3. ТАРАФЛАРНИНГ ТЕНГ ҲУҚУҚЛИЛИГИ
4. МАСАЛАЛАРНИ ТАНЛАШ ВА МУҲОКАМА ҚИЛИШ ЭРКИНЛИГИ
5. МАЖБУРИЯТЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ ИХТИЁРИЙЛИГИ
6. МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ ҲАҚИҚАТДА БАЖАРИЛИШИНИ ТАЪМИНЛАШ
7. ТЕКШИРИБ БОРИШНИНГ МУНТАЗАМЛИГИ
8. ЖАВОБГАРЛИКНИНГ МУҚАРРАРЛИГИ

ЖАМОА ШАРТНОМАСИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ

ЖАМОА ШАРТНОМАСИ БАЖАРИЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ ТАРТИБИ (46 модда)

УМУМИЙ ЙИҒИЛИШ (КОНФЕРЕНЦИЯ)

КОРХОНА РАҲБАРИ ҲИСОБОТИ

КАСАБАҚЎМ РАИСИ ҲИСОБОТИ

Ж/Ш БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРИБ БОРУВЧИ КОМИССИЯ РАИСИ (ТЕКШИРУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ БИЛАН ТАНИШТИРИШ)

ҚАРОР:

1. ҲИСОБОТЛАР МАЪЛУМОТ УЧУН ҚАБУЛ ҚИЛИНСИН
2. ТЕКШИРУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ ТАСДИҚЛАНСИН
3. ЖАМОА ШАРТНОМАСИ БАЖАРИЛИШИ ҚОНИҚАРЛИ (ҚОНИҚАРСИЗ) ДЕБ ҲИСОБЛАНСИН

МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ

ТУШУНЧАЛАР

- ИШ ҲАҚИ – иш берувчи томонидан ходимга мунтазам тўлаб бориладиган меҳнатни пул шаклида рағбатлантириш тўлови. Иш ҳақи миқдори ходим ва иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан белгиланади, лекин қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган миқдордан кам бўлмаслиги лозим.
- ЭНГ КАМ ИШ ҲАҚИ - давлат томонидан расмий равишда энг кам ойлик маош ставкаси ёки соатбай тўлов шаклида ўрнатиладиган иш ҳақи.
- НОМИНАЛ ИШ ҲАҚИ - пул шаклидаги иш ҳақи.
- РЕАЛ ИШ ҲАҚИ - пул шаклида олинадиган иш ҳақига сотиб олиниши мумкин бўлган товар ва хизматлар миқдори (иш ҳақининг харид қобилияти).
- ИШ ҲАҚИДАН МУДДАТИ ЎТГАН ҚАРЗДОРЛИК - ҳисобот ойини (ёки ҳисобот давридаги охирги ойни) чегириб ташлаган холда ортиб борувчи якун тарзида ҳисоблаб чиқилган қарздорлик ва унинг таркибига солиқлар ва бошқа ушлаб қолишлар киритилмасдан фақат олиниши лозим бўлган накд пул суммаси.
- МЕҲНАТ ҲАҚИ ФОНДИНИНГ ТАРИФ ҚИСМИ – қонун ҳужжатларида белгиланган устама ва қўшимча ҳақларни қўшган ҳолда ҳисоблаб чиқилган ходимлар мансаб маошлари суммаси

  (ЎзР Президентининг 19.06.2007 й. ПҚ-665-сонли Қарори билан тасдиқланган "Иссиқлик таъминоти ва сув таъминоти корхоналари ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисидаги Низом")

МЕҲНАТ ҲАҚИ ШАКЛЛАРИ ВА ТИЗИМЛАРИ

шакллари	тизимлари	
	тариф	тарифсиз
Вақтбай	• оддий вақтбай, • вақтбай-мукофотли	• ўзгарувчан окладлар тизими
Ишбай	• бевосита ишбай • ишбай-мукофотли • ишбай-прогрессив • билвосита ишбай • аккорд	• комиссион тизим

МЕҲНАТ ҲАҚИНИНГ ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИ

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

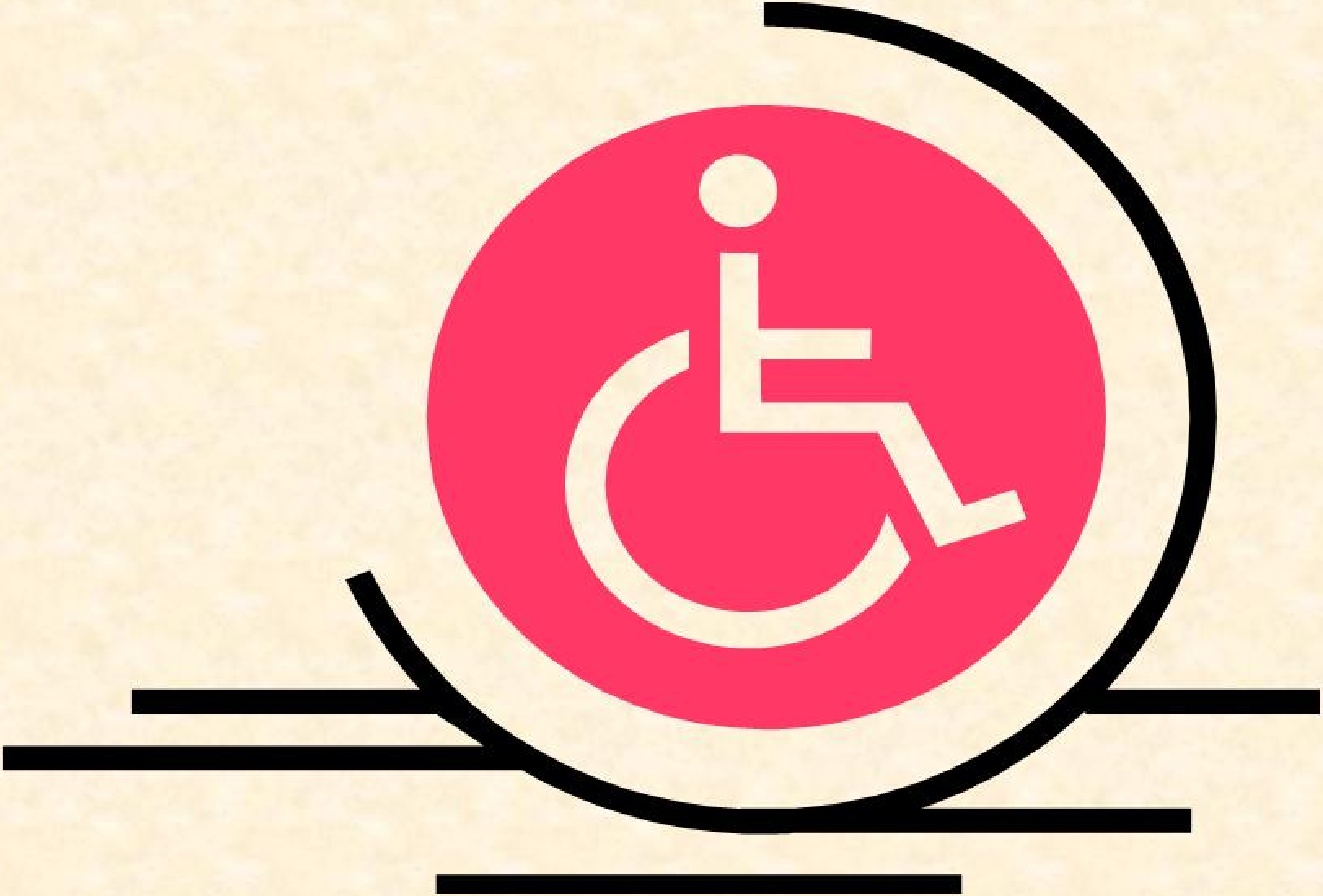

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ТУРЛАРИ (ХМТ 102-Конвенцияси)

- ТИББИЙ ХИЗМАТ
- КАСАЛЛИК НАФАҚАСИ
- ИШСИЗЛИК НАФАҚАСИ
- ҚАРИЛИК НАФАҚАСИ
- МЕҲНАТДА МАЙИБ БЎЛИШ ЁКИ КАСБ КАСАЛЛИГИ БЎЙИЧА НАФАҚА
- ОИЛАВИЙ НАФАҚА
- ҲОМИЛАДОРЛИК ВА ТУҒИШ НАФАҚАСИ
- НОГИРОНЛИК НАФАҚАСИ
- БОҚУВЧИСИНИ ЙЎҚОТГАНЛИК УЧУН НАФАҚА

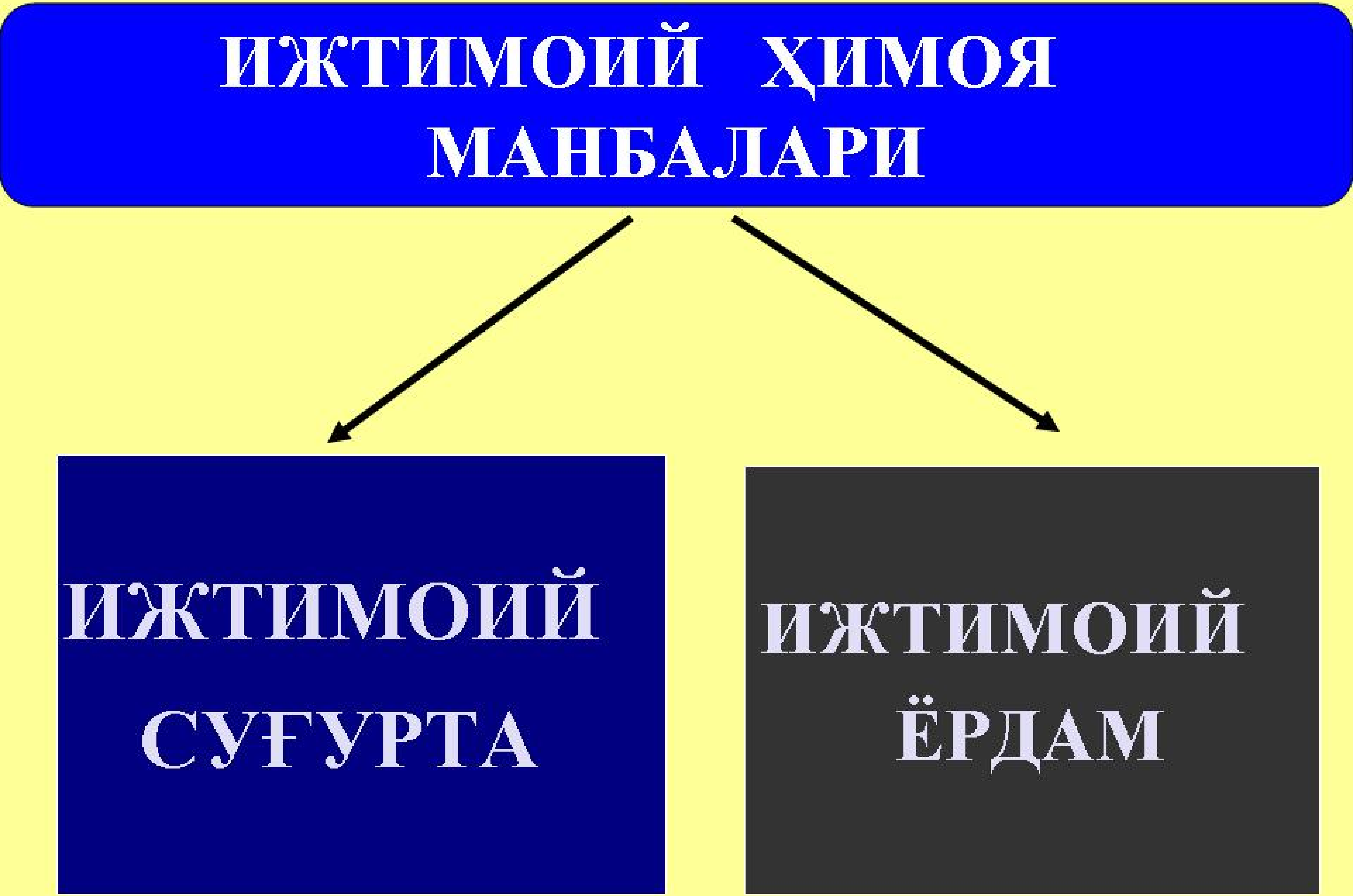
ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ МАНБАЛАРИ
ИЖТИМОИЙ СУҒУРТА
ИЖТИМОИЙ ЁРДАМ

ИЖТИМОИЙ СУҒУРТА ТИЗИМИДА ТЎЛАНАДИГАН НАФАҚАЛАРНИНГ СУҒУРТА ҲОДИСАЛАРИ БЎЙИЧА ТАСНИФИ (ХМТ стандартлари)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ МАНБААЛАРИ

СУҒУРТА МАБЛАҒЛАРИДАН	БОШҚА МАНБААЛАРДАН
1. Ёшга доир пенсия 2. Ногиронлик пенсияси 3. Дафн этиш маросими учун бериладиган нафақа 4. Боқувчисини йўқотганлик пенсияси 5. Бола туғилганда бериладиган нафақа 6. И/ч жароҳат олган ёки ҳалок бўлганлар учун бир марталик нафақа 7. И/ч жароҳат олганларга ҳар ойлик нафақа 8. И/ч жароҳат олиши туфайли ҳалок бўлганлар учун ҳар ойлик нафақа 9. Жамғариб бориладиган пенсия	1. Тиббий ёрдам 2. Вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси 3. Ҳомиладорлик ва туғиш нафақаси 4. Икки ёшга тўлмаган болани парваришлаш учун моддий ёрдам 5. Кўп болали оилаларга ёрдам пули 6. Ишсизлик нафақаси

ЮҚОРИРОҚ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯГА МУҲТОЖ ХОДИМЛАР
ҚАРИЯЛАР
НОГИРОН-ЛАР
ЧЕРНОБИЛ-ЧИЛАР
ҲОМИЛАДОР АЁЛЛАР
УРУШ ҚАТ-НАШЧИЛАРИ ВА УЛАРГА ТЕНГЛАШ-ТИРИЛГАН ШАХСЛАР
ОИЛАВИЙ МАЖБУ-РИЯТЛАРИ БОР ХОДИМЛАР
БОШҚАЛАР
КАМ ТАЪМИН-ЛАНГАНЛАР
ИЖТИМОИЙ АҲАМИЯТГА МОЛИК КА-САЛЛИКЛАРГА ЧАЛИНГАН ХОДИМЛАР
ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА ЖАРОҲАТ ОЛГАНЛАР
ИШНИ ТАЪЛИМ БИЛАН ҚЎШИБ ОЛИБ БОРАЁТ-ГАНЛАР
ЁШЛАР, ШУ ЖУМЛАДАН 18 ЁШГА ТЎЛМАГАН ХОДИМЛАР

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган Д А С Т У Р

Жамоа шартномалари талаблари қатъий бажарилишини таъминлаш борасида корхона, ташкилот, муассасанинг барча бўлинмалари раҳбарлари масъулиятини кўтариш чораларини кўриш, бажармасликда айбдор мансабдор шахслар юзасидан иш берувчига тақдимномалар киритиш амалиётни йўлга қўйиш.

Жамоа шартномаси бажарилишининг муҳокамаси йилида камида икки марта (ярим йиллик якунлари касаба уюшмаси қўмитаси ва маъмуриятнинг қўшма йиғилишида, йил якунлари - меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)да) ўтказилишини таъминлаш ва ушбу йиғилишларда танлов асосида Республика, туман ва шаҳар кенгашлари, ҳудудий бирлашмаларнинг раҳбар ва масъул ходимларининг иштирокини таъминлаш.

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган Д А С Т У Р

Ходимлар сони 15 нафардан кўп бўлган фермер хўжаликларида, кичик бизнес субъектларида, қишлоқ врачлик пунктларида алоҳида жамоа шартномалари тузилишини таъминлаш.

Иқтисодиётнинг реал секторида ижтимоий имтиёз ва кафолатлар кўламини корхона ишининг пировард натижалари билан узвий боғлиқлигини таъминловчи мосланувчан жамоа шартномаларини жорий этиш.

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган Д А С Т У Р

Иш берувчи томонидан энг кам меҳнат ҳақи стандартларига риоя этилиши, иш ҳақи ўз вақтида ва тўлиқ тўланиши, меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг тариф қисми 50 фоиздан кам бўлмаслиги таъминланиши устидан жамоатчилик назоратни олиб бориш.

Тармоқ ва локал тариф сеткаларини, ишбай баҳоларни келишиб беришда ходимларнинг тариф коэффициентлари Ягона тариф сеткасига нисбатан камайиб кетишига йўл қўйилмаслигини таъминлаш.

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган Д А С Т У Р

Ходимларнинг лавозимлари ва касблари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 19 июндаги 164-сонли Қарори билан тасдиқланган “Хизматчиларнинг асосий лавозимлари ва ишчилар касбларининг янгиланган классификатори”га тўла мос келишини таҳлил қилиб бориш, зарур ҳолларда, ишлаб чиқаришдаги ўзгаришларга мутаносиб равишда, янги лавозим ва касбларни Классификаторга киритиш юзасидан таклифларни юқори касаба уюшмаси органлари орқали меҳнат органларига киритиб бориш.

Корхона, ташкилот, муассасада лавозим йўриқномалари ва ишбай бахоларни ишлаб чиқишда ходимларнинг вазифалар доираси асоссиз кенгайтирилишига йўл қўймаслик чораларини кўриб бориш.

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган Д А С Т У Р

Ходимлар меҳнат шартномаларида назарда тутилмаган ишларга уларнинг розилигисиз жалб этилмаслиги чораларини кўриш.

Ходимларнинг тўла бандлигини таъминлаш учун ходимнинг айбисиз тўхтаб қолишлар, иш берувчининг ташаббуси билан тўлиқсиз иш вақти режимига ўтказиш, ҳақ тўланмайдиган таътилларга чиқариб юбориш ҳолларини чеклаш юзасидан иш берувчиларга таклифларни киритиб бориш.

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган
Д А С Т У Р

Корхона, ташкилот, муассаснинг тугатилиши ёки қайта ташкил этилиши натижасида бўшатиб олинаётган ходимлар тўғрисидаги маълумотлар маҳаллий меҳнат органларига тақдим этилишини таъминлаш, уларни ўқитиш, бошқа касбга ўргатиш ишларига кўмаклашиш.

Корхона, ташкилот, муассасадаги квота иш ўринларига қабул қилинаётган ҳар бир ходим билан кадрлар бўлимида суҳбат ўтказилиши жараёнида касаба уюшмаси қўмитаси вакили иштирокини таъминлаш.

Бошланғич ташкилотлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича 2016-2017 йилларга мўлжалланган
Д А С Т У Р

Корхона, ташкилот, муассасада кам таъминланган оилаларга мунтазам равишда моддий кўмак бериб борилиши, ногиронлар, пенсионерлар, байналминалчи жангчи-фахрийлар, Чернобил АЭСдаги фалокат оқибатларини бартараф этиш иштирокчилари ва ижтимоий ҳимояга муҳтож бошқа тоифадаги ходимларнинг қонун ҳужжатлари билан белгилаб қўйилган ҳуқуқлари таъминланиши, жамоа шартномалари орқали уларга қўшимча имтиёзлар берилиши мониторингини олиб бориш, зарур ҳолларда иш берувчиларга таклифлар киритиш.

Исаев М.Н.

Ўзбекистон КУФК меҳнаткашлар ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими мудири, т.ф.н.